

Definitief
Versie 2
26 februari 2015
Projectnr. 65436
Documentnr 190581

Gemeente Amsterdam
Ingenieursbureau

Reconstructie Ipensloter- en Diemerdammersluis

Aanmeldingsnotitie voor beoordeling M.E.R.-plicht

Auteur(s)

Gemeente Amsterdam Ingenieursbureau

Opdrachtgever

Waternet

Contactpersoon

Dhr. W. Bogaard

Projectnummer

65436

Opsteller	Goedgekeurd en vrijgegeven	Paraaf	Datum
P. Zwart/ E. Dirksen	T. Denters/ E. Dirksen		12/3/15

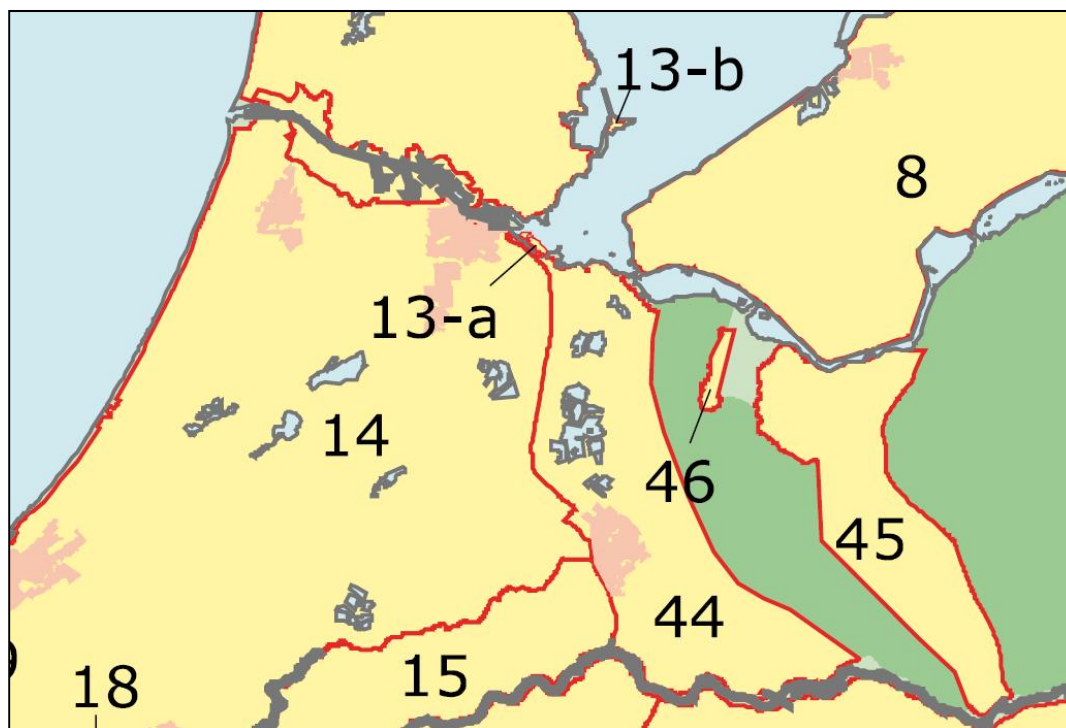
AKKOORD: W. BOGAARD
LB 12-3-2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Soort activiteit.....	5
1.2	De m.e.r. beoordeling aanmeldingsprocedure.....	6
1.3	Betrokken partijen	6
1.4	Locatie activiteit.....	7
1.5	Tijd.....	7
2	Motivering van activiteit	8
2.1	Aanleiding.....	8
2.2	Voorgenomen activiteit.....	9
3	Kenmerken van de activiteit.....	10
3.1	Aard en omvang.....	10
3.2	Wijze van aanleg.....	13
3.3	Effecten op het milieu.....	13
3.3.1	Natuur.....	13
3.3.2	Landschap en cultuurhistorie	16
3.3.3	Water (aanlegfase).....	17
3.3.4	Verkeer en vervoer.....	18
3.3.5	Lucht en geluid (aanlegfase).....	18
3.4	Milieukwaliteit waterbodems- en bodem	19
3.4.1	Milieukwaliteit waterbodems bij de Ipenslotersluis.....	19
3.4.2	Milieukwaliteit waterbodems bij de Ipenslotersluis.....	19
3.4.3	Milieukwaliteit bodem dijklichaam bij Ipenslotersluis	20
4	Conclusies	21
	Bronvermelding	22

1 Inleiding

De Ipensloter- en Diemerdammersluis zijn twee spuisluizen in de Diemerzeedijk. Ze zijn onderdeel van de primaire waterkering rond het IJmeer/Markermeer en maken deel uit van Dijkkring 44 (zie figuur 1). Bij de vijfjaarlijkse veiligheidstoetsing van de primaire waterkering in 2005 zijn beide sluizen afgekeurd. Om te voldoen aan de veiligheidseisen, moeten de sluizen worden versterkt.

Figuur 1-1 Overzichtkaart Dijkkring 44 "Kromme Rijn".

1.1 Soort activiteit

Waterwet

De activiteit betreft de versterking van de twee spuisluizen in deze primaire waterkering, zodat ze voldoen aan de veiligheidsnormen. Daartoe wordt de procedure uit de Waterwet, volgens artikel 5.7 doorlopen. De waterkering beheerder (Dagelijks Bestuur) stelt een ontwerp-projectplan op en legt dit ter visie. Na de tervisielegging stelt het Algemeen Bestuur het definitieve projectplan vast en zendt dit vervolgens voor goedkeuring naar Gedeputeerde Staten (GS) van Noord-Holland. GS leggen hun goedkeuringsbesluit ter visie. Door belanghebbenden kan beroep ingesteld worden bij de Raad van State.

Milieueffectrapportage

De activiteit betreft een wijziging van een gedeelte van de primaire waterkering van de dijkkring 44.. Op grond van het gewijzigde Besluit m.e.r. 1994 valt deze activiteit onder artikel 3.2 van onderdeel D. Dat betekent dat voor deze wijziging aan een primaire waterkering door het bevoegd gezag in het kader van de Waterwet-procedure moet worden beoordeeld of het ontwerp-projectplan al dan niet vergezeld moet worden van een milieueffectrapport (de zogenaamde m.e.r.-beoordeling).

1.2 De m.e.r. beoordeling aanmeldingsprocedure

De initiatiefnemer deelt aan het bevoegd gezag mede dat zij voornemens is een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit te realiseren. Dit doet de initiatiefnemer middels het opstellen en aanbieden van een aanmeldingsnotitie. Het bevoegd gezag beslist binnen zes weken na ontvangst van deze aanmeldingsnotitie of er al of niet een MER moet worden opgesteld en deelt deze beslissing onverwijld aan de initiatiefnemer mede.

Het beoordelingsbesluit wordt vervolgens bekend gemaakt (in dag-, nieuws- of huis aan huisbladen) en tegelijkertijd met het ontwerp-projectplan ter inzage gelegd. Het beoordelingsbesluit vormt ook een bijlage bij het uiteindelijk te nemen besluit: goedkeuring van het ontwerp-projectplan. Pas op dat moment kunnen direct belanghebbenden beroep aantekenen tegen het m.e.r.-beoordelingsbesluit. In de m.e.r.-beoordelings-procedure wordt de voorgenomen activiteit beoordeeld op het voorkomen van belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze aspecten zijn hier toegelicht.

Belangrijke nadelige gevolgen

Of er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen wordt beoordeeld aan de hand van drie specifieke punten, die hier kort worden toegelicht.

1. De kenmerken van de activiteit. Hierbij gaat het om de omvang van de versterking van de sluizen.
2. De locatie waar de activiteit plaatsvindt (bijvoorbeeld: gevoelige gebieden). Indien de uitbreiding is gepland in of in de nabijheid van een gevoelig gebied en negatieve gevolgen heeft voor dit gebied, is sprake van belangrijke nadelige milieugevolgen. Ook wordt beschouwd of cumulatie van effecten met plannen in de omgeving optreden.
3. De kenmerken van belangrijke nadelige gevolgen die de activiteit kan hebben voor het milieu. Hierbij gaat het om de aard en omvang van nadelige gevolgen voor natuur, landschap, cultuurhistorie en tijdens de aanlegfase voor water, verkeer en vervoer, luchtkwaliteit en geluid.

1.3 Betrokken partijen

Bevoegd gezag

Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland zijn bevoegd gezag en nemen op basis van de aanmeldingsnotitie de uiteindelijke beslissing of voor de voorgenomen activiteit al dan niet een MER moet worden opgesteld.

Initiatiefnemer

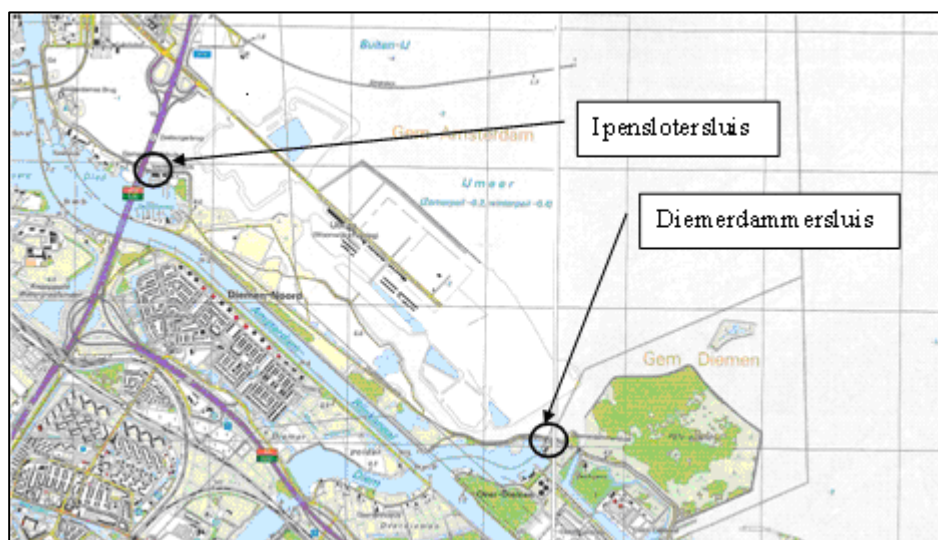
Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
p/a Waternet
Sector Techniek, Onderzoek en Projecten

Postbus 94370
1090 GJ Amsterdam

Bezoekadres
Korte Ouderkerkerdijk 7
1096 AC Amsterdam

1.4 Locatie activiteit

De Ipensloter- en de Diemerdammersluis zijn beide gelegen in de Diemerzeedijk, tussen de Ringweg A10-oost en het natuurgebied “De Diemervijfhoek” (voorheen “PEN-eiland”), zie figuur 2. De sluizen zijn spuisluizen en vormen een verbinding tussen het IJmeer/Markeermeer en de Amsterdam-Rijnkanaalboezem. Wanneer de buitenwaterstand op het IJmeer laag genoeg is, kunnen de sluizen onder vrij verval water van het Amsterdam-Rijnkanaal aflaten. Doordat het peil in het Amsterdam-Rijnkanaal en het Noordzeekanaal voornamelijk via het gemaal bij IJmuiden wordt beheerst, hebben de sluizen nog een beperkte functie voor de waterhuishouding in het achterland.

Figuur 1-2: Diemerzeedijk met sluizen.

1.5 Tijd

De versterking van de sluizen zal naar verwachting plaatsvinden in 2016 en 2017. De werkzaamheden aan de sluizen worden na elkaar uitgevoerd en zullen ongeveer een jaar in beslag nemen.

2 Motivering van activiteit

2.1 Aanleiding

In 2002 is de status van het Markermeer (inclusief IJmeer) als gevolg van een wijziging van de toenmalige Wet op waterkering “Buitenwater” geworden. Hiermee zijn de omringende dijken gepromoveerd tot primaire waterkeringen. In het kader van de Wet op de waterkering (nu Waterwet) geldt een verplichting om primaire waterkeringen iedere vijf jaar te inspecteren en op waterstaatkundige veiligheid te toetsen.

De Ipensloter- en Diemerdammersluis zijn als onderdeel van de Diemerzeedijk in 2005 voor het eerst op veiligheid getoetst. De resultaten van deze toetsing zijn in de onderstaande tabel gepresenteerd.

Toetsspoor	Toetsscores	
	Ipenslotersluis	Diemerdammersluis
1. hoogte	goed	goed
2. stabiliteit en sterkte	onvoldoende	onvoldoende
- stabiliteit constructie en grondlichaam	nader onderzoek nodig	nader onderzoek nodig
- sterkte waterkerende onderdelen	onvoldoende	onvoldoende
- piping	nader onderzoek nodig	nader onderzoek nodig
- stabiliteit voorland	goed	goed
3. betrouwbaarheid sluiting	goed	goed

Beide sluizen scoren ‘onvoldoende’ op het toetsspoor ‘sterkte en stabiliteit’, als gevolg van het gebrek aan sterkte van de waterkerende onderdelen (in dit geval de vloeddeuren in het bovenhoofd).

Op het toetsspoor ‘hoogte’ scoren beide sluizen ‘goed’, omdat de hoogte van de buitenste vloeddeuren plus bovenaanslag meer dan voldoende hoog zijn. Bij beide sluizen bevinden deze deuren zich echter in een slechte staat. Alleen de nog aanwezige stalen schuiven aan de buitenkant mogen als betrouwbaar keermiddel van de sluizen worden aangemerkt. De stalen schuiven, die normaal als waterkerend middel dienen, zijn echter te laag. Tijdens maatgevende omstandigheden komt er zoveel water over deze schuiven dat dit een gevaar voor de rest van de constructie kan opleveren. Bij volledig niet functioneren van de sluizen komt er een dusdanige hoeveelheid water op het Amsterdam-Rijnkanaal dat dit een gevaar kan gaan vormen. De twee sluizen kunnen derhalve de waterstaatkundige veiligheid, zoals voorgeschreven in de Waterwet (voormalige) Wet op waterkering) niet garanderen.

Omdat de toetsscore op het toetsspoor ‘sterkte van de waterkerende onderdelen’ reeds ‘onvoldoende’ was en ontwerpuitgangspunten en gegevens over de fundering onbekend waren, is de gedetailleerde toetsing volgens de VTV op de sporen ‘stabiliteit constructie en grondlichaam’ en ‘piping’ niet meer doorlopen. Om de sluizen ook op deze sporen te toetsen is aanvullend onderzoek nodig. Dit onderzoek is in het kader van de toetsing echter niet zinvol meer, omdat de sluizen reeds op een ander spoor zijn afgekeurd.

2.2 Voorgenomen activiteit

De sluizen zullen moeten worden versterkt om te voldoen aan de veiligheidsnorm die in de Waterwet voor Dijkkring 44, Kromme Rijn, is vastgesteld. Deze veiligheidsnorm bedraagt 1/1250. Er wordt geanticipeerd op de nieuwe veiligheidsnormen die naar verwachting in 2017 in werking treden, door gebruik te maken van een tijdelijk Ontwerpinstrumentarium 2014 (OI 2014) dat hiervoor door het Rijk ter beschikking is gesteld.

Hoewel het voldoen aan de waterstaatkundige veiligheid het belangrijkste doel is van de verbetering van de sluizen, moet bij het opstellen van het dijkversterkingsplan ook rekening worden gehouden met andere factoren, zoals:

- toekomstige ontwikkelingen, zoals beleidswijzigingen en klimaatontwikkeling;
- landschap, natuur, cultuurhistorie en archeologie (de LNCA-waarden);
- ecologische en recreatieve functies van de dijk.

Vanwege de slechte constructieve staat van de Ipenslotersluis bestaat de waterstaatkundige verbetering uit het verwijderen van deze sluis en vervanging door nieuwe spuisluis met een verdubbelde spuicapaciteit.

De waterstaatkundige verbetering voor de Diemerdammersluis bestaat uit het plaatsen van een damwand voor de sluis, welke de waterkerende functie overneemt.

3 Kenmerken van de activiteit

3.1 Aard en omvang

De versterking van beide sluizen wordt met een geïntegreerd contract worden aanbesteed, een zogenaamd Design & Construct contract (D&C contract). Dit betekent dat een marktpartij het werk zowel ontwerpt als gaat uitvoeren. De marktpartij moet zich daarbij wel houden aan de eisen die door het waterschap zijn gesteld.

Er is een zogenaamd referentieontwerp opgesteld van de damwand voor de Diemerdammersluis en de nieuwe Ipenslotersluis. Dit referentieontwerp is in feite een schetsontwerp dat de belanghebbenden inzicht geeft in de uitwerking van de randvoorwaarden en de ruimtelijke gevolgen (inpassing, aanzicht). Op basis van dit schetsontwerp is tevens de begroting opgesteld. De daadwerkelijke detaillering zal door de ontwerpende partij worden verzorgd

Maatregelen Diemerdammersluis

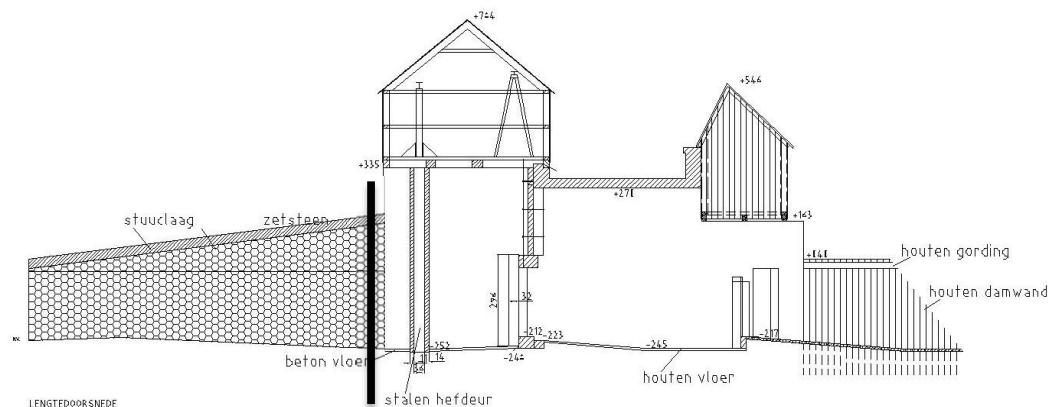
Om de Diemerdammersluis weer aan de waterkerende eisen te laten voldoen wordt een damwand voor de sluis aan de IJmeerszijde geplaatst. Deze damwand wordt ingebracht door de vleugelmuren van de bestaande constructie. Deze oplossing heeft de volgende kenmerken:

- De constructieve veiligheid wordt gewaarborgd doordat de keerfunctie volledig kan worden overgenomen door de damwand. Het is daarmee een zekere oplossing voor de veiligheid, in tegenstelling tot het gebruik van de oude constructie.
- Door de sterkte en hoogte van de damwand wordt rekening gehouden met mogelijke toekomstige peilstijgingen.
- Er wordt een passage voor vissen aangebracht in de damwand.
- Het cultuurhistorische belang en de context blijven grotendeels behouden.
- Deze variant heeft de laagste investeringskosten.

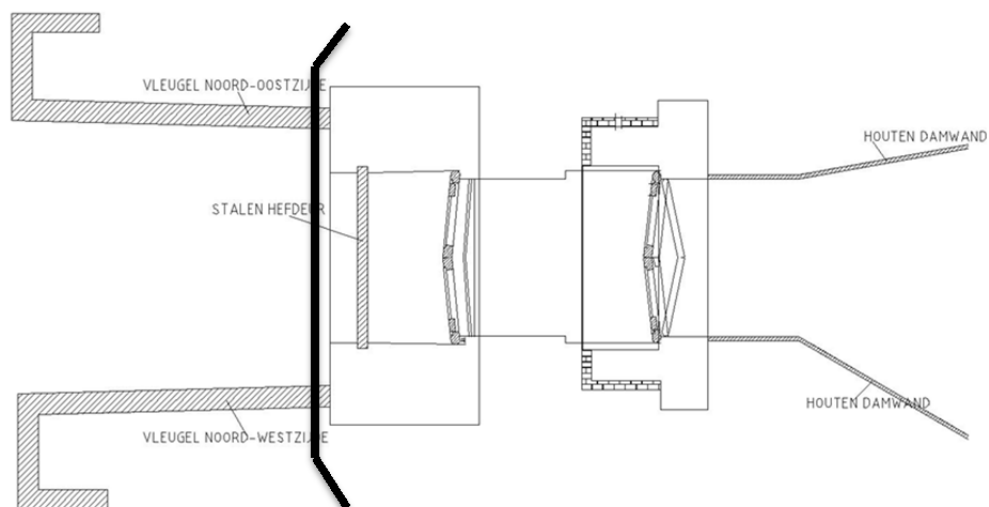

Figuur 3-1: Diemerdammersluis.

Met het plaatsen van een damwand vervalt de huidige spuifunctie van de sluis. In dit plan wordt dit gecompenseerd door bij de Ipenslotersluis een nieuwe spuisluis aan te leggen met dezelfde capaciteit als van de huidige Diemerdammersluis en Ipenslotersluis samen.

Figuur 3-2: Doorsnede Diemerdammersluis

Figuur 3-3: Locatie damwand Diemerdammersluis.

Voor de locatie van de damwand zijn verschillende alternatieven onderzocht. Er is voor deze locatie gekozen omdat:

- De vleugelmuren later zijn aangebouwd. Het is hierdoor aannemelijk dat de bouwkundige toestand beter is dan die van het oude sluisgewelf.
- Er constructietekeningen (inclusief palenplan) van de vleugelmuren beschikbaar zijn. Dit verkleint risico's bij het aanbrengen van de damwand.
- Het oudste deel van de sluis (het gewelf) niet wordt gesloopt. Het risico op instabiliteit en onverwacht gedrag van de sluis tijdens het slopen wordt hiermee verkleind.
- De werkzaamheden verder van de bestaande woningen plaats vinden. Dit verkleint de kans op schade tijdens het inbrengen van de damwand.

- Er gewerkt wordt vanaf de IJmeerzijde. Hierdoor hoeven er geen grote kranen over de bestaande woningen te draaien (binnen valbereik). Tevens wordt de dijk niet overbelast door zwaar materieel.
- De damwand zichtbaar wordt vanaf de IJmeerzijde. Vanaf de dijk is de damwand beperkt zichtbaar en de visuele context van de locatie wordt hiermee zo min mogelijk verstoord.

Maatregelen Ipenslotersluis

Om de Ipenslotersluis weer aan de waterkerende eisen te laten voldoen wordt de bestaande sluis gesloopt en vervangen door een nieuwe spuisluis. Gezien de gekozen oplossing bij de Diemerdammersluis, wordt hier een nieuwe spuisluis met hetzelfde natte doorstroomoppervlak als van de huidige Diemerdammersluis en Ipenslotersluis samen.

Figuur 3-4: Bestaande Ipenslotersluis.

Deze oplossing heeft de volgende kenmerken:

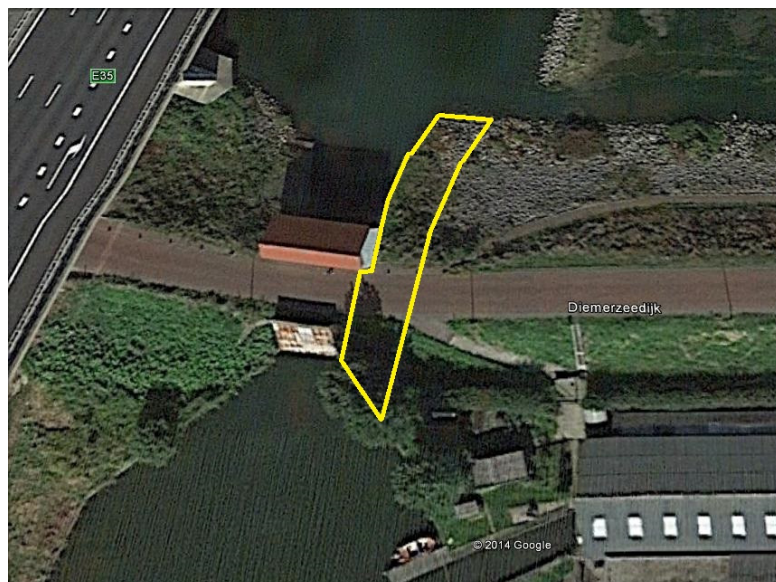
- De constructieve veiligheid wordt gewaarborgd doordat er een nieuwe constructie wordt gerealiseerd.
- De totale spuicapaciteit van de huidige beide sluizen blijft gehandhaafd.
- Met de hoogte van de keerelementen in de spuisluis kan worden geanticipeerd op mogelijke toekomstige peilstijgingen.

De nieuwe spuisluis wordt gerealiseerd op de locatie van de bestaande, te verwijderen sluis (zie figuur 3.4). De nieuwe sluis heeft een verdubbelde spuicapaciteit en zal daarom een grotere oppervlakte krijgen dan de huidige Ipenslotersluis. De uitbreiding zal gelet op de aanwezigheid van de A10 (pijler viaduct) in oostelijke richting plaatsvinden (zie figuur 3.5).

De spuisluis zal bestaan uit de volgende hoofdonderdelen:

- Spuikoker en aansluiting op de dijk (o.a. kwelscherm, fundering).
- Uitstroomopeningen.
- Bodembescherming.
- Kelder met afsluiters (incl. noodvoorziening).
- Bediening (elektrisch en handmatig) en technische ruimte.
- Voorzieningen ten behoeve van beheer en onderhoud (o.a. toegangstrappen, vuilvangers).
- Voorziening ten behoeve van vispassage.

In de onderstaande figuur is door middel van gele lijnen de uitbreiding schematisch weergegeven.

Figuur 3-5: Schematische weergave uitbreiding Ipenslotersluis.

3.2 Wijze van aanleg

Het aanbrengen van de damwand door en tussen de vleugelmuren van de Diemerdammersluis zal vanaf het water plaatsvinden, al dan niet in den droge.

De werkzaamheden aan de nieuwe spuisluis ter plaatse van Ipenslotersluis worden waarschijnlijk binnen een bouwkuip uitgevoerd. Ter plaatse van de Ipenslotersluis worden de opstallen en sluis gesloopt. Na het aanbrengen van de nieuwe spuisluis wordt het dijklichaam conform het aangrenzende dijkprofiel aangelegd.

3.3 Effecten op het milieu

De volgende milieuaspecten zullen in deze aanmeldingsnotitie voor beoordeling m.e.r.-plicht aan de orde komen:

- natuur (ecologie);
- landschap en cultuurhistorie;
- water (aanlegfase);
- verkeer en vervoer, lucht en geluid (aanlegfase).

3.3.1 Natuur

Beide sluizen liggen in een gebied, zowel de kustzone als het aangrenzende IJmeer, dat deel uitmaakt Natuurnetwerk Nederland (voorheen bekend als Ecologische Hoofdstructuur EHS). Het kustgebied (Zuidelijke IJmeerkust) maakt onderdeel uit van de Ecologische Verbindingscorridor Gooi-Waterland. De Ipenslotersluis ligt in deze verbinding op een schakel die 'Ecologische Verbindingszone Bovendiep' heet. Ook de Diemerdammersluis maakt onderdeel uit van corridor Gooi-Waterland, maar ligt tegelijk ook op een schakel met een 2de verbindingszone 'De Natuurboog'. Zie figuur 3-6.

Figuur 3-6: Hoofdgroenstructuur/NNN (groen) met sluizen (rode stippen) en indicatief de Ecologische Verbindingszones.

Ecologische Verbinding Bovendiep – locatie Ipenslotersluis.

De nieuwe Ipenslotersluis heeft een verdubbelde spuicapaciteit en zal daarom een grotere oppervlakte krijgen dan de huidige Ipenslotersluis en wordt uitgebreid in oostelijke richting (zie figuur 3.5). Met deze uitbreiding wordt een relatief smalle reep van het stortsteen op het dijktafgedijk afgehaald. Dit wordt in het project gemitigeerd door de Ipenslotersluis beter passeerbaar te maken voor fauna.

Ter plaatse van de Ipenslotersluis in het IJmeer zijn recent natuureilandjes aangelegd in de Ecologische Verbinding Bovendiep, zie figuur 3-5 en 3-7. De werkzaamheden aan de Ipenslotersluis worden zo uitgevoerd dat deze de rieteilanden en het functioneren daarvan niet nadelig beïnvloeden, zowel in de realisatiefase als in de gebruiksfase.

Figuur 3-7: Rieteilanden nabij Ipenslotersluis.

Aanpak knelpunt vismigratie

Op dit moment kunnen vissen migreren door de sluizen, als deze worden ingezet om te spuien. In de praktijk worden de sluizen zelden ingezet en zijn ze grotendeels gesloten, daarmee zijn ze slecht passeerbaar voor vissen.

Het rijks/provinciaal natuurbeleid stelt ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) wettelijk eisen aan projecten. Naast een instandhoudingsdoelstelling (projecten mogen de natuurkwaliteit niet aantasten) is er daarbij sprake van een ontwikkelingsopgave, waarbij voor werkzaamheden op knelpuntlocaties geldt dat knelpunten zoveel mogelijk moeten worden opgelost. Bij de sluizen is de nu beperkte vismigratie het specifieke knelpunt. Dat knelpunt wordt (op beide locaties) aangepakt door het aanbrengen van een vispassagevoorziening, waarmee een directe koppeling ontstaat van het Amsterdam-Rijnkanaal en het Noordzeekanaal met het IJmeer. Door de maatregel worden twee grote watersystemen verbonden. Dit heeft een positief effect op de doelsoorten zoals de drie-doornige stekelbaars, spiering, bot, (glas)aal, winde, harder, rivierprik en haring. Maar ook voor andere vissoorten die binnen het zoete water migreren op zoek naar voedsel-, paai- of overwinteringsplekken is dit potentieel een belangrijke locatie voor vismigratie. De maatregel past goed in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Europese Aalplan, waar wordt ingezet op migratie-mogelijkheden van vissoorten die afhankelijk zijn van zowel zoete als zoute watersystemen.

Natura 2000 "Markermeer en IJmeer"

Het IJmeer is gedeeltelijk onderdeel van het Natura 2000 gebied "Markermeer & IJmeer". De Ipenslotersluis ligt op circa 1.350 meter en de Diemerdammersluis ligt op circa 510 meter afstand van de grens van dit gebied. De maatregelen aan de beide sluizen betreffen relatief kleinschalige en lokale activiteiten, welke niet leiden tot een verstoring van de aanwezige soorten in het Natura 2000 gebied. De bestaande toestand blijft in feite gehandhaafd en de effecten op het Naturagebied zelf zijn nihil.

Flora- en faunawet

Uit de Ecologische Atlas Amsterdam van dRO Gemeente Amsterdam blijkt dat de Ipenslotersluis in het kilometervak 313 en Diemerdammersluis in kilometervak 371 liggen. In de onderstaande tabel zijn per vak de, door de Flora- en faunawet, beschermende soorten vermeldt waarmee rekening moet worden gehouden.

Kilometervaknummer (volgens Atlas)	313 Ipenslotersluis	371 Diemerdammersluis
Amfibieën en reptielen	Ringslang Rugstreeppad	Ringslang Rugstreeppad
Hogere planten	Rietorchis	Rietorchis
Vissen	Kleine modderkruiper Bittervoorn	Kleine modderkruiper
Vogels	Blauwborst Boerenzwaluw Grote Bonte Specht Huismus IJsvogel Kluut Kneu Kuifeend Nachttegaal	Bontbolplevier Kuifeend

Kilometervaknummer (volgens Atlas)	313 Ipenslotersluis	371 Diemerdammersluis
Zoogdieren	Laatvlieger Meervleermuis Waterspitsmuis Ruige dwergvleermuis Dwergvleermuis	n.v.t.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt er door een gecertificeerde ecooloog een veldinventarisatie uitgevoerd. Als er beschermde planten- en/of diersoorten voorkomen, dan zal een ontheffing bij de rijksdienst voor Ondernemend Nederland worden aangevraagd. In de ontheffing zal het hoe te handelen met de aantreffen beschermde planten en/of dieren zijn voorgeschreven. Door de werkzaamheden zorgvuldig in te passen en uit te voeren en door het nemen van passende mitigerende maatregelen (algemene zorgplicht, ecologisch werkprotocol) wordt voldaan aan de Flora & Faunawet.

3.3.2 Landschap en cultuurhistorie

Landschap

Huidige situatie

De Ipenslotersluis ligt ten zuidoosten van de rijksweg A10, bijna onder het viaduct /brug van de rijksweg, zie figuur 3-8. Op de dijk staan geen bomen. Ten oosten en ten westen van de sluis is de dijk enige tijd geleden versterkt. Ten zuiden van de sluis ligt een jachthaven en staan een aantal gebouwen.

Figuur 3-8: Ligging Ipenslotersluis naast A10.

De Diemerdammersluis ligt in de nabijheid van de Kustbatterij Diemerdam. Ten oosten van de dijk staat (aan de noordzijde) een solitaire boom. Aan de zuidzijde van de sluis ligt een jachthaven en staan een aantal gebouwen.

Projectplan

De wijzigingen aan de sluizen zijn landschappelijk gezien kleinschalig. Bij de Ipenslotersluis speelt ook een samenloop met een verbreding met de A10. Landschappelijk wordt de Ipenslotersluis (met opstallen zoals nu of straks zonder opstallen) dan nog meer naar de achtergrond gedrukt. Op grotere gezichtsafstand zullen

de veranderingen aan de Diemerdammersluis landschappelijk geen noemenswaardige gevolgen hebben. Op kleinere gezichtsafstand zal de damwand wel zichtbaar zijn, dit is besproken met de Welstandcommissie van Gemeente Diemen. De commissie heeft aangegeven dat de gekozen oplossing denkbaar is. De damwand dient zodanig te worden vormgegeven dat deze visueel qua materiaal, afwerking en kleur en aansluit bij de bestaande sluis [ref.13]. Het landschappelijke verschil is uiteindelijk klein.

Cultuurhistorie

Huidige situatie

In de 18e eeuw zijn de huidige Diemerdammersluis en Ipenslotersluis aangelegd. Hoewel de sluizen gebruikt konden worden voor het functioneren van de Stelling van Amsterdam, zijn ze niet als element van de Stelling benoemd. Recent is de Stelling van Amsterdam op initiatief van de provincie Noord-Holland op de Unesco Werelderfgoedlijst geplaatst. Deze beide sluizen vallen dus niet onder de beschermende status van de Stelling van Amsterdam. De sluizen zijn ook niet op een gemeentelijke of provinciale monumentenlijst opgenomen. De beide sluizen hebben geen monumentenstatus.

De sluizen zijn gedeeltelijk in natuursteen opgetrokken. Ter plaatse van de sluizen zijn opstallen grotendeels uit nieuw timmerwerk en golfplaat opgetrokken (zie figuur 3-4). In het boekje "Water van niveau" wordt het timmerwerk op de Diemerdammersluis het uiterlijk van een opslagloods toegedicht.

Aan de zuidzijde van de dijk is het oorspronkelijke deel van de sluisopbouw afgeschermd met rasterhekwerk en prikkeldraad. De Diemerdammersluis is, qua vorm van de opbouw, nog in de oorspronkelijke staat. De materialisatie is echter aangepast zonder veel aandacht voor de historische context: brievenbussen staan bijvoorbeeld tegen de wand aan geplaatst.

Projectplan

Ter plaatse van de Ipenslotersluis worden de opstallen gesloopt. Hiermee gaan geen grote cultuurhistorische waarden verloren. Bij de Diemerdammersluis blijft de huidige cultuurhistorische waarde gehandhaafd.

3.3.3 Water (aanlegfase)

Huidige situatie

De Ipenslotersluis scheidt waterstaatkundig de oppervlaktewateren Nieuwe Diep en IJmeer en de Diemerdammersluis de oppervlaktewateren Derde Diem en IJmeer.

Ondanks de waterstaatkundige scheiding zal de milieuhygiënische kwaliteit van de oppervlaktewateren ter plaatse van de sluizen nagenoeg gelijk zijn. Op het microniveau van de milieuhygiënische parameters (diffusie en in mindere mate convectie) vindt door sluizen uitwisseling plaats, ondanks dat op macroniveau de waterstroom nihil, nagenoeg lek dicht is. Bij te grote milieuhygiënische kwaliteitsverschillen tussen de oppervlaktewateren zou het spuien van overtollig water van het ene oppervlaktewater op het andere oppervlaktewater qua milieuwetgeving problemen geven.

Projectplan

Indien de werkzaamheden in den droge in een bouwkuip worden uitgevoerd, wordt water vanuit de bouwkuip op het oppervlaktewater geloosd. Het te lozen water binnen de bouwkuip is van dezelfde milieuhygiënische kwaliteit als van de ontvangende oppervlaktewateren.

Het te lozen debiet is beperkt en tijdelijk. Voor de lozing zal waarschijnlijk met een melding aan het bevoegd gezag volstaan kunnen worden.

3.3.4 Verkeer en vervoer

Huidige situatie

De Diemerzeedijk is voor fietsers en wandelaars een belangrijke (recreatieve) route, over het Diemerpark via de Nescioburg of door het vervolgen van de zeedijk naar het Zeeburgereiland. De lange-afstand-wandelpaden LAW 4-1 (Waterlandpad) en LAW 8 (Zuiderzeepad) lopen over de dijk. De dijk maakt ook deel uit van de bewegwijzerde ANWB-fietsroute (Zuiderzeeroute en LF55), die langs de Stelling van Amsterdam leidt.

Vanaf het Zeeburgereiland is de Ipenslotersluis over een relatief smalle dijkweg (Diemerzeedijk) met de auto bereikbaar. Doordat de dijkweg voor auto ter hoogte van de Nescioburg cq. Diemerpark doodloopt, wordt de weg alleen door bestemmingsverkeer naar de bedrijven en jachthavens en dergelijke gebruikt.

De Diemerdammersluis is met de auto aan de oostzijde via de Overdiemerweg bereikbaar. Vanaf de Diemerdammersluis gaat de Diemerzeedijk over in een verplicht fietspad.

Projectplan

De weg op de kruin komt na verbetering van de sluizen op dezelfde plaats en met vergelijkbare afmetingen en materialen terug. De weg wordt niet verbreed, maar ook niet versmald. In overleg met de gemeente Diemen en Amsterdam worden de verkeerskundige en constructieve details verder ingevuld. Na de verbetering van de sluizen blijft de verkeerskundige situatie dus gelijk aan de huidige situatie.

Tijdens de werkzaamheden aan de sluizen zullen materialen en materieel aangevoerd moeten worden. Bij de Diemerdammersluis wordt zoveel mogelijk gewerkt vanaf water. Bij de Ipenslotersluis zal de aanvoerroute voor bouwverkeer voornamelijk via de Zuiderzeeweg lopen, en/of via water.

3.3.5 Lucht en geluid (aanlegfase)

Huidige situatie

Ter plaatse van de Ipenslotersluis wordt de luchtkwaliteit en het geluidsniveau meer bepaald door de Rijksweg die erboven loopt dan de beperkte verkeersstroom op de dit deel van Diemerzeedijk. Ter plaatse van Diemerdammersluis is de verkeersstroom hoofdzakelijk bestemmingsverkeer. Het effect op de luchtkwaliteit en het geluidsniveau daar is vanwege de geringe verkeersstroom verwaarloosbaar.

Projectplan

De werkzaamheden zullen tijdelijk extra transportbewegingen over de weg en over het water naar de sluizen tot gevolg hebben. Het aantal extra transportbewegingen per dag zijn verwaarloosbaar. Het aantal bewegingen per dag is dusdanig klein dat de effecten op de luchtkwaliteit en geluidsniveau te verwaarlozen zijn. Het aanbrengen van een bouwkuip en funderingselementen kan tijdelijk een hoog geluidsniveau veroorzaken. Dit is kortdurend en de benodigde werkzaamheden zullen alleen overdag uitgevoerd worden.

3.4 Milieukwaliteit waterbodems- en bodem

3.4.1 Milieukwaliteit waterbodems bij de Ipenslotersluis

De waterbodemdieptes van het Nieuwe Diep (Amsterdam Rijnkanaalzijde) en het IJmeer nabij de Ipenslotersluis zijn door middel van peilingen bepaald.

Op basis van de peilingen is berekend dat de doorstroomcapaciteit van het Nieuwe Diep en van het IJmeer (bij de uitstroomopening) vergroot moet worden. Dit omdat de spuicapaciteit van de Ipenslotersluis verdubbeld wordt.

Daarom zal er (100 meter vanaf de Ipenslotersluis in het Nieuwe Diep en 100 meter vanaf de sluis in het IJmeer) gebaggerd moeten worden. Hierbij wordt de waterbodem gemiddeld met circa 0,7 meter verdiept. De stroomsnelheid van het water wordt hierdoor tijdens spuisituaties, door de verdubbelde spuikoker, aanvaardbaar. Dit geldt ook voor de stroomsnelheid bij de achterliggende jachthaven.

Omdat er gebaggerd moet worden is door Waternet een milieuhygiënisch waterbodemonderzoek uitgevoerd. Uit de onderzoeken blijkt dat de waterbodems aan beide zijden niet zwaar verontreinigd zijn. De resultaten zijn als volgt:

- De waterbodem aan de IJmeerszijde is schoon tot vrijwel schoon. De vrijkomende waterbodem kan als klasse A onder water worden toegepast en met achtergrondwaarde “wonen” op landbodems worden toegepast..
- Aan de zuidzijde (Nieuwe Diep) is de waterbodem licht tot matig verontreinigd. De vrijkomende waterbodem kan als klasse B onder water worden toegepast en met achtergrondwaarde “industrie” op landbodems worden toegepast.

De verdieping heeft leidt tot reductie van de stroomsnelheid van het water tijdens spuisituaties. Door de lagere stroomsnelheid treedt tijdens spuien geen waterbodemosie op.

3.4.2 Milieukwaliteit waterbodems bij de Ipenslotersluis

Ook bij de Diemerdammersluis heeft Waternet milieuhygiënisch waterbodemonderzoek uitgevoerd. Uit de onderzoeken blijkt dat waterbodems bij de Diemerdammersluis beide zijden niet zwaar verontreinigd zijn. De resultaten van het onderzoek zijn als volgt:

- De waterbodem aan de IJmeerkant is schoon tot vrijwel schoon. De vrijkomende waterbodem kan als klasse A onder water worden toegepast en met achtergrondwaarde “wonen” op landbodems worden toegepast.
- Aan de zuidzijde (Amsterdam Rijnkanaalzijde) is de waterbodem licht tot matig verontreinigd. De vrijkomende waterbodem kan als klasse B onder water worden toegepast en met achtergrondwaarde “industrie” op landbodems worden toegepast.

3.4.3 Milieukwaliteit bodem dijklichaam bij Ipenslotersluis

Omdat de Ipenslotersluis een groter ruimtebeslag krijgt (zie figuur 3.5) zal een gedeelte van het dijklichaam moeten worden verwijderd.

Om meer inzicht te krijgen in de milieuhygiënische bodemkwaliteit is door Wareco een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd.

De resultaten van het uitgevoerde verkennende onderzoek geven aan dat de bodem van de kering sterk is verontreinigd met zink en PAK en niet in aanmerking komt voor hergebruik.

De aard van de bodemverontreiniging lijkt sterk op verontreinigingen die in oude ophogingen elders in Amsterdam worden aangetroffen. Er zijn dan ook tijdens dit onderzoek geen verontreinigingen aangetroffen die gerelateerd kunnen worden met de voormalige vuilstortplaats op de Diemerzeedijk.

De te ontgraven grond zal afgevoerd moeten worden naar een erkende verwerker.

4 Conclusies

De wijzigingswerkzaamheden aan de Ipenslotersluis en Diemerdammersluis betreffen relatief gezien kleinschalige en lokale activiteiten. Op de schaal van de Natuurnetwerk Nederland-gebieden en landschappelijk gezien op de schaal van de Diemerzeedijk vinden er geen belangrijke nadelige effecten plaats. Lokaal worden ecologische knelpunten aanzienlijk verbeterd.

De Ipenslotersluis ligt in het NNN en vernieuwing van de sluis levert daarbij geen knelpunten op. Vanuit het project wordt gezorgd voor een optimale inpassing, waarbij passagemogelijkheden voor fauna plaatselijk worden verbeterd. De bestaande Ipenslotersluis vormt daarnaast een ecologisch knelpunt voor migrerende vissen. Door het realiseren van een vispassage in de sluis wordt dit knelpunt sterk verbeterd. Hiermee wordt voldaan aan de beleidsdoelstelling omtrent ecologische knelpunten.

De Diemerdammersluis is in zijn huidige vorm een ecologisch knelpunt in de Ecologische Verbindingszone Natuurboog. Door hier een vispassage te realiseren wordt dit knelpunt voor een belangrijk deel opgelost. Hiermee wordt voldaan aan de beleidsdoelstelling omtrent ecologische knelpunten.

De wijzigingswerkzaamheden hebben geen effect op de cultuurhistorische waarden van de Diemerdammersluis. De (opstallen van de) sluis blijven in hun huidige staat. Met de sloop van de huidige opstallen van de Ipenslotersluis gaat cultuurhistorisch weinig verloren.

Door de wijzigingswerkzaamheden zorgvuldig uit te voeren (algemene zorgplicht en vooruitlopend veldinventarisatie) wordt voldaan aan de Flora- en faunawet – en regelgeving.

Tijdens de werkzaamheden zijn de effecten op water, verkeer en vervoer, lucht en geluid verwaarloosbaar. Als al enige hinder mocht optreden, dan is het kortdurend (bijvoorbeeld bij aanbrengen van funderingselementen). Lozingen zijn kortdurend en gering. Verkeersstromen als gevolg van de werkzaamheden zijn beperkt en daarmee ook de verslechtering van luchtkwaliteit en geluid.

Resumerend:

De werkzaamheden aan de Ipenslotersluis en de Diemerdammersluis zijn door de gekozen aanpak, met waar nodig mitigerende maatregelen, geen nadelige gevolgen op de natuur (NNN), landschap en cultuurhistorie en tijdens de aanleg op natuur (F&F-wet) water, verkeer en vervoer, luchtkwaliteit en geluid. Het opstellen van een Milieueffectrapportage heeft geen toegevoegde waarde voor de besluitvorming.

Bronvermelding

1. INFRAM, *"Waterkering langs IJ- en Gooimeer. Gedetailleerde toets op veiligheid voor de kunstwerken"*, 10 augustus 2005.
2. Linkit consult voor RWS, *"Van Zee, naar IJsselmeergebied en verder"*, september 2007.
3. Linkit consult, *"Van zee tot Amstel, Gooi en Vecht..."*, 2007.
4. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, *"De veiligheid van de primaire waterkeringen in Nederland; Voorschrift Toetsen op Veiligheid voor de tweede toetsronde 2001-2006"*, januari 2004.
5. Ministerie van Verkeer en Waterstaat: *"Hydraulische Randvoorwaarden primaire waterkeringen. Voor de derde toetsronde 2006-2011 (HR2006)"*, augustus 2007
6. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, *"Waterhuishouding in het Natte Hart. WIN-strategie als leidraad voor toekomstig waterkwantiteitsbeheer van het Natte Hart"*, mei 2000.
7. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, *"Een ander IJsselmeergebied, een ander beleid"*, 28 februari 2007.
8. Provincie Noord-Holland en dRO, *"Ijdijken - Een dijk van een dijk"*, 2006.
9. Provincie Noord Holland, *"Bewust omgaan met water. Provinciaal Waterplan Noord Holland 2006-2010"*, 30 januari 2006.
10. RIZA-nota 92.066, Achtergronden en rekenresultaten van hydraulische belasting dijken Markermeergebied, januari 1993.
11. Waternet, *"Water van Niveau"*, januari 2007.
12. Waternet, *"Definitiestudie vismigratievoorzieningen"*, 2006.
13. Verslag behandeling schetsplan Diemerdammersluis in Welstandcommissie Gemeente Diemen; 7 november 2014.

Colofon

Reconstructie Ipensloter- en Diemerdammersluis

Aanmeldingsnotitie voor beoordeling M.E.R.-plicht

Tekst

Gemeente Amsterdam

Ingenieursbureau

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder bronvermelding.

Gemeente Amsterdam

Ingenieursbureau

Weesperstraat 430

Postbus 12693

1100 AR AMSTERDAM